

DETTE KAN SPILLE FANTASTISK

Med et par knøttsmå, men gode og attraktive høyttalere er veien til fantastisk lyd ganske kort, og det helt uten å måtte skifte ut hele anlegget. En lekker liten subwoofer kan forandre hifi-opplevelsen fullstendig.

Tekst: [Håvard Holmedal](#)

Vi har fått utrolig opplevelser med kompakte høyttalere og en subwoofer, men av en eller annen årsak er kombinasjonen satellitt og subwoofer som oftest å finne hos dem som ser mye film på et dedikert hjemmekinoanlegg. Det er ikke så vanskelig å forstå, for med en receiver med skikkelig bass-management er det en forholdsvis enkel sak å få subwooferen integrert med de eksisterende fronthøyttalerne.

I stereoanlegget kan akkurat det være mer enn kilent, og de tradisjonelle stereo-forsterkerne kan til og med mangle en egnet utgang for subwooferen. Selv da finnes det muligheter, noe blant annet importøren av Sonus faber insisterte på at jeg bare «måtte prøve» da jeg foreslo å koble de fine kompakhøyttalerne Sonus faber Lumina I til en subwoofer. Til slutt ble det en formidabel og ganske så potent pakke.

Lumina I

De utmerkede kompakhøyttalerne Lumina I testet vi i forrige utgave, og de spilte utmerket, men ikke akkurat var et fulltone-alternativ i en større stue. Vi skrev blant annet dette: «Klangen er, til tross for at dette er en ganske energisk høyttaler, så vidt på den varme siden slik vi kjenner andre Sonus faber høyttalere. Det er en grunn til at Sonetto og Olympica koster ende flere penger, men jeg tror det er mange som blir overrasket over hvor nær dette nivået du kan komme med et par rimeligere høyttalere og en forsterker i omtrent den samme prisklassen. Det er faktisk mulig å høre at lyden har åpenbart slektskap med den fenomenale Electa Amator, og kanskje er det den sobre overgangen og balansen mellom den øvre mellomtonen og diskanten som gjør det.

Stemmer og blåseinstrumenter låter gåsehud-fremkallende bra, og hvis høyttaleren får spille luftige og gode innspillinger med et fåtall akustiske og elektriske instrumenter kan du selv i denne prisklasse få deg en smule magi i hverdagen.

Klangen, den flotte og rike musikaliteten, og at de også virker som forholdsvis enkle å integrere med en subwoofer, gjør at jeg ikke helt er ferdig med testen i denne utgaven, og jobber litt videre med tilkobling av en eller flere bass-bokser i neste utgave av Stereo+. Det har potensiale til å bli fantastisk når det småvokste basselementet i Lumina I slipper å bekymre seg over frekvenser under 70-80Hz.»

Da var veien kort til importøren for å låne en Sonus faber Gravis I som er like lekker som de små høyttalerne den skal teames opp med.

Gravis I

Lumina I er småvokste, og det samme kan trykkes om Gravis I. Den er ikke mer enn 33cm høy og stikker seg lett unna bak og under andre møbler.

Finishen er upåklagelig slik at du nok har god lyst til å vise den frem, og særlig lekker er den i valnøtt.

Det innebygde elementet er en åttetommer plassert på undersiden av det lukkede kabinettet slik at sidene ikke brytes opp. Som vanlig benytter Sonus faber papir i membranen til elementet, og har samtidig sørget for betydelig slaglengde og selvsagt en solid motor og helstøpt chassis.

Forsterkeren som sitter på innsiden er på 150watt, men her snakker vi ikke om den typiske klasse D-forsterkeren vi nesten alltid finner på subwoofere. Sonus faber benytter en klasse A/B-forsterker med høy oppgitt strømkapasitet. Den strekker seg uten videre problemer til 250watt, og er med å drive basselementet ned til i underkant av 30Hz. Lineært går subwooferen til ca 35Hz (-3dB), men fornuftig plassert får den masse hjelp av rommet, og så lenge høyttalerne ikke er særlig mer effektive enn 90db er det knapt behov for å spille med volumet på topp for å følge med. Sammen med et par stativhøyttalere, som stort sett er ganske lite effektive, er det heller slik at man må være forsiktig med volumet.

Det spesielle med subwooferen er at den har både høy og lavnivå-inngang. Altså at den tar et vanlig linjesignal slik alle gjør, men det betyr også at du kan koble den direkte til høyttalerutgangen på forsterkeren via en egen speakon-kontakt.

Importøren anbefaler dette på det sterkeste, og da må vi selvsagt forsøke dette, også. Det gir en meget praktisk mulighet, og det er å benytte høyttalerinngangen når du spiller stereo, og linjeinngangen når du forer den med et signal fra

hjemmekinoreceiveren. Du kan også gjøre innstillingen av volumet individuelt på de høy og lavnivå-inngangene. For kino-oppsett har den også LFE-inngang hvor delefrekvensen er styrt fra receiveren. Den vanlige linjeinngangen er for alt mulig annet, og da justeres delefrekvensen på subwooferen.

Oppsett

Importøren Mono anbefaler sterkt plassering i et hjørne bak høyttaleren. I og med at elementet munner ut i bunnen av kabinettet er dette en åpenbar plassering, men lyden blir også forsterket fra vegger og gulv, og den oppnår også den mest lineære frekvensresponsen. Det er derimot ikke helt sikkert at det er den skal stå, forsøk å trekke subwooferen i små skritt diagonalt ut fra hjørnet. Perfekt plassering er der den spiller høyest når du sitter i lytteposisjon.

Det samme er tilfellet hvis du av forskjellige årsaker må starte med subwooferen inntil veggen. Flytt den frem og tilbake langs veggen og ut på gulvet i små trinn til du finner det riktige punktet. Lykkelig er den som får subwooferen til å spille perfekt samtidig som den blir stående et sted den ikke er i veien. Det er nesten blitt en tommelfinger-regel. Der det er plass til subwooferen, er stort sett ikke der den skal stå!

Arbeidslisten er videre å sjekke fase. Låter det best med fasen på 0 eller i 180 grader? Eller blir det noen forskjell i volumet. Høyest er alltid riktigst, uansett.

Med delefrekvensen satt på minimum skrus volumet opp til du opplever god balanse mellom

høyttalere og subwoofer. Skru deretter opp delefrekvensen til det punktet hvor den oppleves for høy, og skru den ned til det oppleves riktig. Hva som er riktig er det som du synes låter finest i ditt rom – og det vil forandre seg fra rom til rom og fra høyttaler til høyttaler. Men den smule jobben er veldig verdt det!

Overraskende kapabel subwoofer

Den knøttlille subwooferen spiller meget bra, og jeg må gi importøren rett i at den viser seg fra den aller beste siden når den får et høynivåsignal direkte fra forsterkeren.

Uansett hvordan du kobler den blir det ikke skikkelig kino-høyt, men lydkvaliteten er fortsatt mer enn nok til å forsvare prisen. Små subwoofere kan kjøpes for noen få tusenlapper, men de har ikke tonen og lydkvaliteten til Gravis I. Skal du koble en subwoofer til et par gode stativhøyttalere, og tenker at her kan du spare litt penger, er det egentlig like greit å klare seg uten. Støy og forvrengning som oppstår i subwooferen legger seg som en tykk ullgardin over lyden, gjør den «synlig» i lydbildet og trekker ned tempoet og dynamikken.

En nydelig trio

I tillegg til å se flott ut gjør dette høyttalersettet en flott jobb. Lumina I med en ren, kontant og overraskende dynamisk subwoofer på undersiden kan på sitt beste mistenkes for å være en større gulvstående høyttaler. Ikke på den måten at det spiller fletta av storebror i serien Lumina III, men for alle som ikke kan plassere et par større gulvmodeller et stykke ut på gulvet foran sofaen, er dette et solid og veldig velspillende alternativ.

Om subwooferen fungerer sammen med systemet eller ikke, er ofte et spørsmål om hvordan den lar seg integrere med hovedhøyttalerne. Her fungerer den brillefint, og på sitt beste var det bare å lukke øynene og forestille seg at det var et solid par med gulvhøyttalere som spilte foran meg.

Det som skjer er selvsagt at du får med det hele kjelleren under lydbildet, og en masse frekvenser den lille Lumina I rett og slett ikke får med seg slik at bassinstrumenter låter dypere og større, hammondorgelet får koblet på et sett med basspedaler og kontrabassen får nesten en hel ekstra streng. Men det som virkelig gir meg den store opplevelsen er lydbildet størrelse i dybde og bredde, og at instrumenter som har viktig informasjon under 70-80Hz får fysisk tilstedeværelse og tyngde.

Jeg spiller noen spor som er problematiske på selv ganske store og dyre gulvstående høyttalere, og er innom Trentemøller, Pete Belasco og Bliss uten at subwooferen svikter oppgaven sin. Det er dypt og spenstig, og det er engasjerende og det er deilig når det vibrerer litt i slengbuksa. Det viser seg at jeg åpenbart har stilt den litt for høyt. Mye bass er jo moro, og av og til helt nødvendig, men ikke når stemmen til Leonard Cohen på hans You Want It Darker blir så til de grader forstørret av subwooferen. Det malmfulle koret i begynnelsen

VI LIKER:

- Et lekkert og kompakt system
- Enkelt å få til
- Låter mye større enn du tror
- Kjempestort klangbilde
- Praktiske muligheter på subwooferen

VI LIKER IKKE:

- Litt for smålåtent for de store film-oppgavene

STEREO+ MENER: Sonus faber Lumina I og Gravis I er et lekkert system som riktig innstilt spiller svært spenstig og kontrollert. Rett og slett veldig moro!

KARAKTERER

Brukervennlighet/fleksibilitet

9

Kvalitetsinntrykk/design

8

Ytelse/pris

9

av låta er flott, men når stemmen til Leonard kommer inn i bildet hører jeg at det er klart behov for å finjustere subwooferen noen få dB ned. Da er stemmen fortsatt stor og dyp, men den strammer seg opp helt i bunnen og blir ikke like baktung og lat, og den går fra «XL» til en romslig «Large». Etter denne øvelsen er det bare moro, og enda bedre, det er ikke noe følt behov for å stadig skru på subwooferen for å tilpasse den til hver ny plate jeg setter på.

Jeg spiller 2L-innspillingen Magnificat for å sjekke om gjennomsligheten er beholdt til fulle med Gravis koblet inn, og etter volumjusteringen klinger koret fullstendig åpent, mens høyttalerne virkelig klarer å gjøre en stor opplevelse av stemmene i jentekoret og orgelet i bakgrunnen på Et misericordia, helt uten å miste den flotte opplevelse av å høre strykebass i et kjempestort rom.

Det er også helt åpenbare tegn på at direktekoblingen av subwooferen er en god ide, og noe som herved anbefales til alle med små høyttalere i stuens stereoavdeling. Følge gjerne også oppskriften til importøren når det gjelder plassering, og hvordan du skal få den til å spille.

Konklusjon

Hver gang jeg hører et godt integrert system med høyttalere og subwoofer, lurer jeg på hvorfor dette er så lite utbredt hos stereo-folket. Det ligger noen definitive muligheter til helt storveis lydopplevelser gjemt i den lille boksen, og perfekt satt opp får du både bass, og bedre lyd fra hovedhøyttalerne dine.

PRIS:	
SONUS FABER GRAVIS I:	Kr. 9 990.-
SONUS FABER LUMINA I:	Kr. 9 990.-
IMPORTØR:	Mono AS
LINK:	www.mono.no

AUDIO AKTØREN

Be at one with your music with ZEN DAC

ZEN DAC

ZEN DAC er designet for hjemmebruk, f.eks. i stuen eller på et skrivebord og kobles til PCer og Macer, eller smarte enheter som nettbrett eller mobiltelefoner, via USB.

Årets EISA-vinner!

Juryen: Et iøynefallende røverkjøp.

ZEN CAN

Som en helt analog hodetelefonforsterker har ZEN CAN ingen digital inngang av noe slag, USB eller annet. Den kobles til en hvilken som helst lydkilde med en analog utgang, for eksempel hodetelefonutgangen fra en DAP (Digital Audio Player), en bærbar datamaskin, et nettbrett eller en smarttelefon, eller RCA-utgangene fra for eksempel en CD-spiller eller platespiller.

ZEN Blue

Verdens første Bluetooth-mottaker som støtter alle de nyeste hi-res-kodene for musikkstrømming av beste kvalitet fra smarttelefoner, nettbrett, PCer og Mac-er til ethvert lydsystem.

[Facebook.com/audioakt](https://www.facebook.com/audioakt) • Tlf 90 76 29 67